

14.03.2023

Asia/9

§ 41

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Minna Lindgrenin ym. valtuustoaloitteesta koskien apuvälineiden palautuksen sujuvoittamista

HEL 2022-011783 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta ei katsonut tarpeelliseksi kuul-la asiassa kutsuttua asiantuntijaa, eikä tämä siitä syystä osallistunut kokoukseen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle jäsen Kati Juvan ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Elina Borchers, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 25347
elina.borchers(a)hel.fi
Eva Englund, johtava kuntoutussuunnittelija, puhelin: 310 50970
eva.englund(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 05.10.2022 Lindgren Minna Apuvälineiden palautusta on sujuvoitettava

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveys- ja pelastuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle valtuutettu Minna Lindgrenin ja 25 muun valtuutetun apuvälineiden palautuksen sujuvuutta koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että apuvälineiden palautusta sujuvoitetaan siten, että apuvälineet voisi palauttaa terveysasemille. Lisäksi ehdotetaan, että sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta selvittää muita keinoja sujuvoittaa ja helpottaa apuvälineiden palauttamista.

14.03.2023

Asia/9

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta lautakunta toteaa, että apuvälineiden palautuksen sujumiseksi tehdään aktiivisesti töitä. Terveysasemilla tai terveys- ja hyvinvointikeskuksissa ei ole tilaa säilyttää toimistusta odottavia apuvälineitä eikä henkilöstöresursseja vastaanottamaan palautuksia.

Apuvälineiden palautusta helpotetaan tällä hetkellä liikkuvalla apuvälineyksiköllä, johon kuntalainen voi palauttaa apuvälineitä ja teettää pieniä korjaus- tai huoltotöitä. Palautusautomaatit ovat suunnitteilla ja niille etsitään paraikaa asianmukaisia tiloja. Helsingin kaupungin apuvälinepalvelut kuljettaa isot ja haastavasti kuljetettavat apuvälineet asiakkaille kotiin sekä käyttötarpeen lakattua pois asiakkaan kotoa. Kuljetuspalvelun laajentamisen mahdollisuuksia selvitetään.

Keskitetty apuvälinepalvelu

Helsingin kaupungin apuvälinepalvelut siirtyivät Laakson sairaalakauppuksen alueelta Ruosilantielle Konalaan maaliskuussa 2021. Muutto Laaksosta oli välttämätön alueelle rakennettavan Laakson yhteissairaalan rakennustyömaan vuoksi. Apuvälinepalveluille etsittiin tiloja sekä keskustan alueelta että teollisuusalueilta Helsingistä. Erityistarpeita vastaavia tiloja löytyi pääosin teollisuusalueilta, joista Konala valikoitui monesta näkökulmasta parhaaksi vaihtoehdoksi.

Konalassa tilat ovat riittävän suuret, jotta palvelu pystyy vastaamaan helsinkiläisten apuväline tarpeen kasvuun. Tilat ovat esteettömät ja ympäröivä maasto on tasaista, mikä mahdollistaa kaikkien asiakkaiden asioinnin palvelussa sekä helpottaa jalkaisin ja julkisilla kulkuvälineillä liikkuvien asiointia. Apuvälinepalveluihin pääsee kahdella eri bussilinjalla (37 ja 300) Helsingin keskustasta. Suuri osa asiakkaista asoi apuvälinepalveluissa kuitenkin autolla ja pysäköintitilaa on runsaasti heti apuvälinepalveluiden oven edessä ja rakennuksen välittömässä yhteydessä.

Aikaisemmin apuvälinepalveluilla on ollut useita saman aikaisesti toimivia toimipisteitä Helsingissä. Tästä tuotantotavasta luovuttiin, sillä usean eri toimipisteen toimivuus oli logistisesti hyvin hankalaa eikä ennen kaikkea palvellut asiakkaiden tarpeita riittävän laadukkaasti. Pie-nissä toimipisteissä ei pystytty esimerkiksi säilyttämään riittävän laajaa apuvälinevarastoa, koska asiakkaiden tarpeet ovat hyvin moninaisia ja yksilöllisiä. Apuvälineiden lainaustarve on kasvussa väestön ikääntyessä. Tämän vuoksi palvelusta lainataan enemmän apuvälineitä kuin sinne palautuu.

Apuvälineiden lainaus- ja palautusprosessi

Apuvälinepalveluprosessi koostuu useasta osa-alueesta, joiden saumaton yhteen toimivuus on ainoa keino taata laadukas palvelu kuntalaisille. Apuvälineen sovitus ja valinta sekä käytön opastus vaatii ammattilaiselta erityisosaamista niin asiakkaan toimintakyvyn kuin toimintaympäristön arvioinnista, apuvälineistä ja niiden ominaisuuksista sekä lainsäädännöstä ja luovutusperusteista. Apuvälineiden tilaaminen, varastointi, huolto ja puhdistus vaatii niin ikään osaavaa henkilöstöä ja riittävän suuria tiloja.

Terveysasemilla tai terveys- ja hyvinvointikeskuksissa ei ole tilaa säilyttää likaisia, toimitusta odottavia apuvälineitä. Tämän lisäksi tarvittaisiin henkilöstöresursseja vastaanottamaan palautukset, jotta asiakas voi saada palautustositteen. Palautusautomaattien avulla palautus onnistuisi ilman ylimääräistä henkilökuntaa. Kahdelle palautusautomaatille etsitään pikaisesti sopivia tiloja itäisen ja pohjoisen Helsingin alueelta.

Apuvälineen lainaamisen yhteydessä asiakas allekirjoittaa ja saa mukaansa lainausositteen, jossa on ohjeet apuvälineen palauttamiseksi käyttötarpeen loputtua. Näin ollen jokaisella lainaajalla on tieto siitä, milloin ja minne apuvälineen voi palauttaa. Uutena toimintona kevään 2023 aikana saadaan käyttöön tekstiviestimuistutus laina-ajan päättymisestä.

Konalaan muuton jälkeen apuvälinepalvelut on saanut palautetta sijainnin hankaluudesta. Sijainti vaikuttanee apuvälineiden palautukseen jonkin verran, mutta lainojen ja palautusten määrä ei koskaan vastaa toisiaan suurimmaksi osaksi siitä syystä, että asiakkaiden apuvälinetarve on jo vuosien ajan ollut kasvusuuntainen.

Apuvälinepalvelut kuljettaa isot ja vaikeasti liikuteltavat apuvälineet asiakkaille kotiin lainauksen yhteydessä ja käyttötarpeen lakattua pois asiakkaan kotoa. Kuljetuspalvelun laajentamisen mahdollisuuksia selvitetään, jotta apuvälineiden palautus sujuisi hyvin myös silloin kun asiakas tai omainen ei kykene itse niitä palauttamaan.

Kuntalaisten palautteeseen apuvälinepalveluiden sijainnista vastataan tällä hetkellä liikkuvalla apuvälineyksiköllä, johon kuntalainen voi palauttaa apuvälineitä ja teettää pieniä korjaus- tai huoltotöitä. Liikkuva yksikkö palvelee kerran viikossa tiistaisin Kontulan ja Kustaankartanon seniorikeskuksissa. Liikkuva apuvälineyksikkö on osoittautunut hyväksi toimintamalliksi ja sitä pyritään laajentamaan vuoden 2023 aikana.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että sekä apuvälinepalveluiden asiakkaiden että toimialan kustannusvaikuttavan toiminnan näkökulmasta on tärkeää, että apuvälineiden palautus on sujuvaa. Helsingin kaupunkistrategian mukaisesti vastuullisesti hoidettu talous on kestävän kasvun perusta ja apuvälineiden huolto ja kierrätys on osa

14.03.2023

Asia/9

ympäristövastuuta. Toimialalla tehdään aktiivisesti töitä palvelun sujuvoittamiseksi, palautusautomaatit ovat tulossa ja palautusta on jo helpotettu liikkuvalla yksiköllä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Helsingiläisten apuvälinetarve on lisääntynyt tasaisesti. On kaikkien edun mukaista, että sekä apuvälineiden lainaus että palautus on sujuvaa. Käyttäjälleen oikea ja hyvin huollettu apuväline vahvistaa henkilön toimintakykyä ja lisää hyvinvointia sekä ehkäisee tapaturmia."

Esittelijän perustelut

Johtava kuntoutussuunnittelija Eva Englund on kutsuttuna asiantuntijana.

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle Minna Lindgrenin ja 25 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien apuvälineiden palauttamisen sujuvoittamista.

Lausuntoa on pyydetty 31.3.2023 mennessä. Aloitteeseen on pyydetty myös vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston lausunnot.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Elina Borchers, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 25347
elina.borchers(a)hel.fi
Eva Englund, johtava kuntoutussuunnittelija, puhelin: 310 50970
eva.englund(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 05.10.2022 Lindgren Minna Apuvälineiden palautusta on sujuvoitettava

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano